

การพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรีจากผ้าทอโบราณบ้านผาทั้ง จังหวัดอุทัยธานี
ชมจันทร์ ดาวเดือน^{1*}

Development and Design of Ladies' Bags with Traditional
Textile Patterns form Ban Pa Tang, Uthai Thani Province
Chomchan Dowduen^{1*}

^{1*} อาจารย์ประจำ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
Lecturer, Faculty of fine and applied arts Ratamangala University of Technology Thanyaburi
*Corresponding author E-mail address: aoa1999@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาลวดลายผ้าทอโบราณ ของศูนย์ผ้าทอลายโบราณบ้านผาทั้ง จังหวัดอุทัยธานี นำมาใช้เป็นข้อมูลในการออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี 2) เพื่อพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี ให้มีรูปแบบทันสมัย โดยใช้ลวดลายผ้าทอโบราณบ้านผาทั้งเป็นองค์ประกอบในการออกแบบ 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ที่สนใจผลิตภัณฑ์ ที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์และลวดลายผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี จากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักออกแบบผู้ประกอบการ และผู้ที่สนใจผลิตภัณฑ์ รวมจำนวน 209 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี จากผ้าทอโบราณบ้านผาทั้ง จังหวัดอุทัยธานีทั้ง 5 ประเภท ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 การศึกษาลวดลายผ้าทอโบราณ ของศูนย์ผ้าทอลายโบราณบ้านผาทั้ง จังหวัดอุทัยธานี จากการสำรวจและสัมภาษณ์จากผู้ประกอบการและผู้จัดทำนาย พบว่า ลายผ้าทอโบราณที่นิยมนำมาผลิตจำหน่ายตามท้องตลาด สามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ลายสัตว์ หรือ "นักษัตร 12 ชนิด" และลวดลายของผ้าทอลายโบราณอิงกับวิถีชีวิตของคนลาวครั้ง ได้แก่ ลายพญานาคลอยน้ำ ลายพญานาคล้อมเพชร ลายช่อฟ้า (ห่อฟ้า) ฯลฯ เป็นต้น ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์การออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี ทั้ง 5 ประเภท ที่ใช้วัสดุแตกต่างกัน คือ กระเป๋านัตบุ๊ค (วัสดุที่ใช้ผลิตจากการทอลายผ้า) พบว่า รูปแบบที่ 1 มีความเหมาะสมมากที่สุด ร้อยละ 66.70 กระเป๋าเก็บเอกสาร (วัสดุที่ใช้ผลิตจากการพิมพ์ลวดลายลงบนหนัง) พบว่า รูปแบบที่ 2 มีความเหมาะสมมากที่สุด ร้อยละ 66.70 กระเป๋าถือสตรี (วัสดุที่ใช้ผลิตจากการทอลายผ้า) พบว่า รูปแบบที่ 3 มีความเหมาะสมมากที่สุด ร้อยละ 66.70 กระเป๋าเครื่องสำอาง (วัสดุที่ใช้ผลิตจากการทอลวดลายโบราณ) พบว่า รูปแบบที่ 1 มีความเหมาะสมมากที่สุด ร้อยละ 44.40 และกระเป๋าเดินทาง (วัสดุที่ใช้ผลิตจากการทอลวดลายโบราณ) พบว่า รูปแบบที่ 1 มีความเหมาะสมมากที่สุด ร้อยละ 55.60 และส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ที่สนใจผลิตภัณฑ์ที่มีต่อรูปแบบและลวดลายผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี ได้แก่ ด้านโครงสร้างผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี พบว่า กลุ่มผู้ที่สนใจผลิตภัณฑ์มีความพึงพอใจต่อรูปแบบกระเป๋าเดินทาง ($\bar{X}$ =4.23) ด้านวัสดุที่ใช้ทำผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี พบว่า กลุ่มผู้ที่สนใจผลิตภัณฑ์มีความพึงพอใจต่อรูปแบบกระเป๋าเก็บเอกสาร ($\bar{X}$ =4.11) ด้านความสวยงาม (Aesthetic) พบว่า กลุ่มผู้ที่สนใจผลิตภัณฑ์มีความพึงพอใจต่อรูปแบบกระเป๋าเครื่องสำอาง ($\bar{X}$ =4.05) ด้านการใช้สี (Color) พบว่า กลุ่มผู้ที่สนใจผลิตภัณฑ์มีความพึงพอใจต่อรูปแบบกระเป๋าเก็บเอกสาร ($\bar{X}$ =4.12) ด้านประโยชน์ใช้สอย (function) พบว่า กลุ่มผู้ที่สนใจผลิตภัณฑ์มีความพึงพอใจต่อรูปแบบกระเป๋าถือสตรี ($\bar{X}$ =4.10) ด้านการดูแลและบำรุงรักษา (Care and maintenance) พบว่า กลุ่มผู้ที่สนใจผลิตภัณฑ์มีความพึงพอใจต่อรูปแบบกระเป๋าถือสตรี ($\bar{X}$ =4.04) และด้านลวดลาย (Pattern) พบว่า กลุ่มผู้ที่สนใจผลิตภัณฑ์มีความพึงพอใจต่อรูปแบบกระเป๋าเก็บเอกสาร ($\bar{X}$ =4.10)

คำสำคัญ: การพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี/ผ้าทอโบราณบ้านผาทั้ง/จังหวัดอุทัยธานี

ABSTRACT

This research aims to: 1) study traditional textile patterns of the **Ban Pa Tang traditional textile pattern center**, Uthai Thani province and use the acquired data to design ladies' bags; 2) develop and design ladies' bags using Ban Pa Tang traditional textile patterns; 3) evaluate satisfaction of people who are interested in products and patterns of ladies' bags. The sample group included 209 designers, entrepreneur and people who were interested in the products. Tools used in the research included interviews and questionnaires. Statistics used in the research were percentage, means ($\bar{X}$) and standard deviation (SD).

Research findings were as follows; Development and design of five types of ladies' bags from Ban Pa Tang, Uthai Thani province comprised of three parts. **Part I:** studies of traditional textile patterns of the **Ban Pa Tang traditional textile pattern center**, Uthai Thani province. According to the surveys and interviews with entrepreneurs and distributors, textile patterns that were popular were divided into two types: animals' patterns or "Naksat: 12 types" and patterns of traditional textile patterns based on lifestyle of Laotians such as a pattern of floating nagas, a pattern of nagas surrounding diamonds, a pattern of cho fa (ho fa), etc. **Part II:** analysis of designs of ladies' bags using different materials, i.e. **notebook bags** (materials being textiles). It was found that the first pattern was the most appropriate, 66.70% **suitcases** (materials being printings on the leather). It was found that the second pattern was the most appropriate 66.70%, **ladies' bags** (materials being patterned textiles). It was found that the third pattern was the most appropriate, 66.70%, **cosmetic bags** (materials being ancient-patterned textiles). It was found that the first pattern was the most appropriate, 44.40%, **document bags** (materials being ancient-patterned textiles). It was found that the first pattern was the most appropriate, 55.60%. **Part III:** analysis of satisfaction of people who were interested in ladies' bags and patterns on ladies' bags including **structure of ladies' bags**. It was found that people were interested in patterns of suitcases ($\bar{X}$ =4.23) **in terms of materials used to make ladies' bags**. It was found that people were interested in patterns of document bags ($\bar{X}$ =4.11) **in terms of Aesthetic**. It was found that people were satisfied with patterns of cosmetic bags ($\bar{X}$ =4.05) in terms of color use. It was found that people were satisfied with patterns of document bags ($\bar{X}$ =4.12) **in terms of function**. It was found that people were satisfied with patterns of ladies' bags ($\bar{X}$ =4.10) **in terms of care and maintenance**. It was found that people were satisfied with patterns of ladies bags ($\bar{X}$ =4.04) **and patterns**. It was found that people were satisfied with patterns of document bags ($\bar{X}$ =4.10).

Keywords: development and design of ladies' bags Ban Pa Tang traditional textiles
Uthai Thani province

บทนำ

ในปัจจุบันกระเป๋าเป็นสิ่งของที่จำเป็นและสำคัญของมนุษย์ในการเก็บสิ่งของสำคัญต่างๆ ที่ใช้ในการเดินทางไปตามสถานที่ต่างๆ ซึ่งกระเป๋ามีส่วนช่วยในการเก็บสิ่งของที่ใช้ในการเดินทาง เช่น เครื่องสำอาง เงิน หรืออุปกรณ์ต่างๆ ที่เราอยากพกพา เพราะไม่ว่าจะไปไหนเราต้องมีกระเป๋าที่เลือกมาเพื่อถือติดตัวไปในทุกที่ นอกจากกระเป๋าจะเป็นอุปกรณ์สำหรับใส่สิ่งของต่างๆ แล้วในปัจจุบันกระเป๋ายังเปรียบเสมือนเครื่องประดับคู่กายอีกชิ้นหนึ่งที่ช่วยเพิ่มความมั่นใจในเวลาออกจากบ้าน กระเป๋ามีหลายรูปแบบและให้ผู้บริโภคสามารถเลือกใช้ตามสมัยนิยม ได้แก่ กระเป๋าสตางค์ สำหรับสุภาพสตรีมีรูปแบบสีสันที่สวยงาม ฯลฯ ซึ่งมีการจำหน่ายในท้องตลาดมีหลายยี่ห้อ เนื่องจากตลาดกระเป๋าสตรีปัจจุบันทั้งในประเทศและต่างประเทศมีการแข่งขันกันสูง

การพัฒนาและการออกแบบผลิตภัณฑ์ ได้รับการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมระดับกรม นักการตลาด ดีไซน์เนอร์ ชื่นแนวหน้า และผู้บริหารห้างร้านที่มีศักยภาพทางการตลาดสูง ยกระดับสินค้า OTOP สู่ระดับสากล โดยผลักดันโครงการ “พัฒนาการผลิตผลิตภัณฑ์เพื่อรองรับคำสั่งซื้อ” หรือ “TOP OTOP” เร่งเครื่องพัฒนาผลิตภัณฑ์ดาวเด่นจากทุกภูมิภาค ปรับโฉมรูปแบบสินค้าให้ได้คุณภาพและมาตรฐานสากลนอกจากนี้ยังมองไปไกลถึงอนาคต ซึ่งอาจสร้างแบรนด์ “TOPOTOP” ติดตลาดโลกได้ นับเป็นนิมิตหมายที่ดีที่ภาครัฐและเอกชนหลายฝ่ายร่วมมือกันอย่างจริงจังในการทำสินค้า OTOP ให้เป็น TOPOTOP ต้องพัฒนาสินค้า ต้องปรับปรุงสินค้า ต้องพัฒนาวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง ต้องมีการปรับปรุงแบบและดีไซน์ใหม่ เพื่อผลักดันสินค้าให้เข้าตลาดใหม่ๆ ได้มากขึ้น เพื่อทำให้ยอดขายดีขึ้น และสามารถส่งออกไปขายต่างประเทศได้ แต่สิ่งสำคัญคือ จุดแข็งที่มีต้องไม่เปลี่ยน โดยเฉพาะคุณภาพผลิตภัณฑ์ สิ่งที่ต้องระวัง คือ ผลิตภัณฑ์ต้องไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เน้นธรรมชาติไม่มีสารเคมี แม้จะเป็นสินค้า OTOP แต่ก็ต้องรับประกันคุณภาพสินค้าได้ (อุตสาหกรรมสาร, 2554)

อุทัยธานี เป็นจังหวัดที่มีชื่อเสียงในด้านการ “ทอผ้าลายโบราณ” การทอผ้าเป็นอาชีพดั้งเดิมของชาวบ้านบ้านผาตั้ง จากเดิมเป็นแค่กิจกรรมเล็ก ๆ ของแม่บ้านที่รวมตัวกันทำ “ผ้าฝ้ายทอมือ” ลวดลายแบบโบราณมาตัดเย็บเป็นชุดสวมใส่ แต่มีฝีมือที่ประณีตจึงทำให้ได้มีการพัฒนารูปแบบที่ทันสมัย ผลิตภัณฑ์โดยใช้วัตถุดิบภายในประเทศและทำออกจำหน่ายในรูปสิ่งทอ ผ้าไหม เสื้อผ้า มีเอกลักษณ์สวยงามเฉพาะในแบบของกลุ่มบ้านผาตั้ง เพื่อเป็นการอนุรักษ์การทอผ้าโบราณ และลวดลายผ้าโบราณ และที่สำคัญเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับชาวบ้าน สำหรับกลุ่มทอผ้าบ้านผาตั้งได้รวมกลุ่มกันตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 และในปี 2545 จัดตั้ง “ศูนย์ผ้าทอลายโบราณบ้านผาตั้ง” ขึ้นและได้รวบรวมผ้าทอ ซึ่งเป็นผลงานของสมาชิกของศูนย์นำมาจัดจำหน่ายมากมายหลายรูปแบบทั้งดงาม กระบวนการผลิตกลุ่มชาวบ้านเริ่มทำตั้งแต่วัตถุดิบไปจนถึงการทอผ้า โดยเริ่มจากการปลูกฝ้าย เมื่อฝ้ายออกดอกก็เก็บมาลือเอาเมล็ดฝ้ายออก จากนั้นนำด้ายไปย้อมด้วยสีธรรมชาติ เช่น สีแดงใช้เปลือกไม้ประดู่ สีเหลืองใช้แก่นขนุน สีเขียวใช้ใบสัก หรือใบเตย สีกรมท่า หรือสีดำใช้ต้นคราม ผลงานของกลุ่มทอผ้าบ้านผาตั้งนั้น ได้ถูกเผยแพร่และยังได้รับความนิยมทั้งกับชาวไทยและชาวต่างชาติ โดยเฉพาะกับชาวต่างชาติ นั้น มีความสนใจในงานสิ่งทอผ้ามือของไทยเป็นทุนอยู่แล้ว เพราะต่างก็ประทับใจในลวดลายสิ่งทอไทยที่มีความวิจิตรบรรจงสวยงามอันเป็นเอกลักษณ์ สะท้อนถึงความเป็นชนชาติที่มีละเอียดอ่อนละเมียดละไม จึงไม่แปลกที่ผลงานของกลุ่มทอผ้าบ้านผาตั้งจะได้รับความนิยมและไม่ยากที่จะได้รับโอกาสเปิดสู่ตลาดสิ่งทอเช่นเดียวกับงานสิ่งทออื่นในบ้านเรา

เอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ผ้าทอที่ได้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นของกลุ่มแม่บ้านผาตั้ง ได้แก่ ผ้าฝ้ายทอมือลายโบราณ ของอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ในอดีตเป็นชาวลาวเวียง ลาวครั้ง เดินทางมาตั้งถิ่นฐาน ณ บ้านผาตั้ง อำเภอย้ายแห่ง ตำบลบ้านไร่ เป็นวิถีชีวิตที่ได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษที่อพยพมาจากสาธารณรัฐประชาชนลาวเมื่อประมาณ 300 ปี ได้เก็บรวบรวมลายผ้าทอโบราณกว่า 500 ลาย ซึ่งเป็นลายที่เลียนแบบธรรมชาติ ได้แก่ ลายพญานาค ลายช้างกระแต ลายสร้อยสา เป็นต้น ผวนกับการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น การเลี้ยงไหม ปลูกฝ้าย สร้างกสิกรรมสืบสานตำนานการทอผ้าฝ้ายและผ้าไหมทอมือ พัฒนางานฝีมือจนได้รับรางวัลมากมาย สร้างอาชีพและรายได้ให้กับชาวลาวเวียง ด้วยเหตุผลดังกล่าวเบื้องต้น จึงทำให้เกิดแนวคิดในการที่จะพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรีจากผ้าทอโบราณบ้านผาตั้ง จังหวัดอุทัยธานี สำนวณ วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่นำมาเป็นข้อมูลในการออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี มี 5 ประเภท ได้แก่ กระเป๋านิตบู๊ค กระเป๋าเก็บเอกสาร กระเป๋าถือสตรี กระเป๋าเครื่องสำอาง และกระเป๋าเดินทาง ดังนั้นการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรีจากผ้าทอโบราณบ้านผาตั้ง จังหวัดอุทัยธานี ทางผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการออกแบบตามลักษณะของการทำงานออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ การออกแบบรูปทรงและการออกแบบลวดลายผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี งานวิจัยเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้

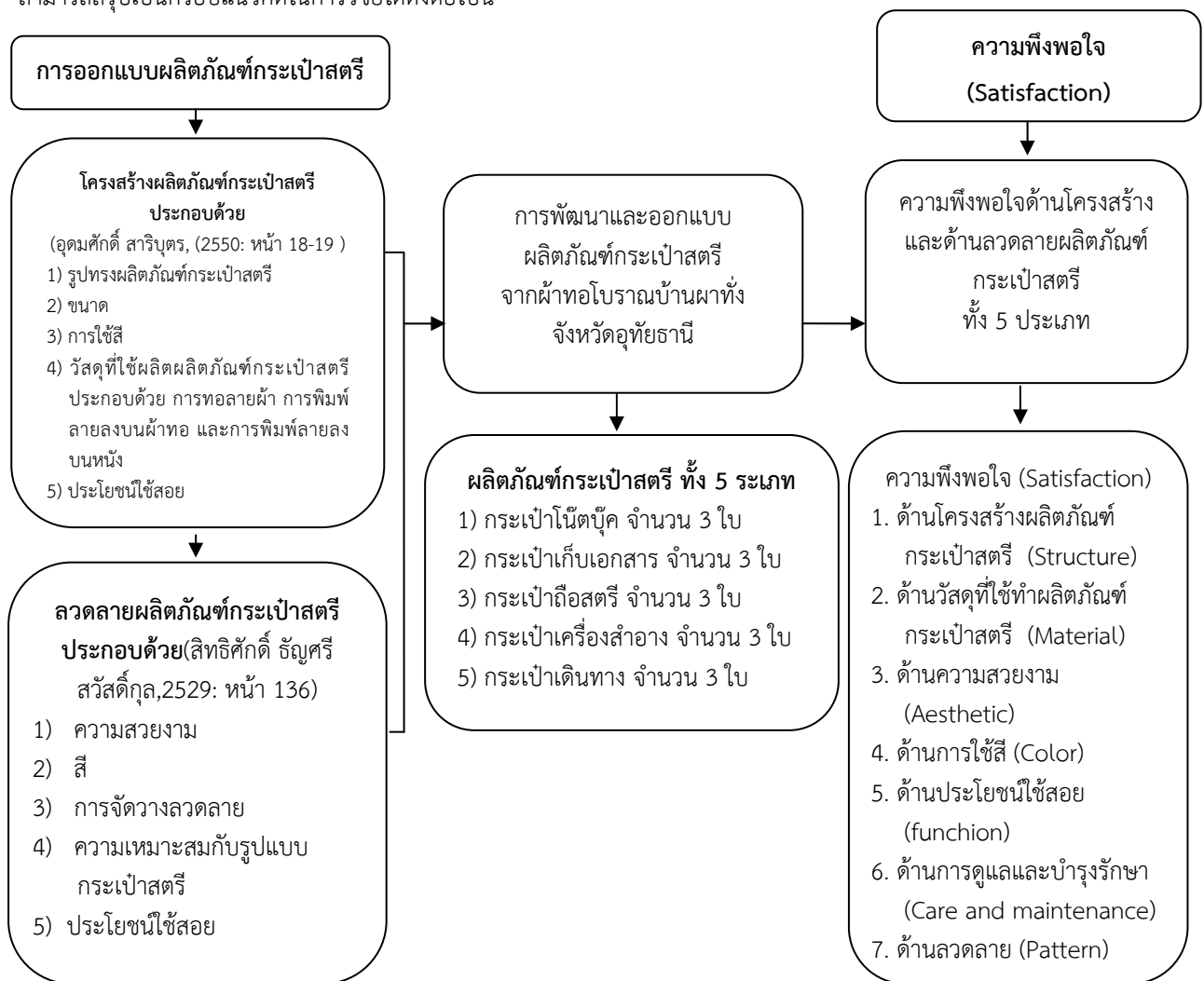
ประกอบธุรกิจกระเป๋าสตริ และนักออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตริ เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการนำไปเป็นแนวทางปรับปรุงรูปแบบผลิตภัณฑ์ ให้มีความสวยงาม ความแตกต่างและน่าสนใจ ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคได้มากที่สุด อันจะส่งผลต่อการตลาดของผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตริต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลวดลายผ้าทอโบราณ ของศูนย์ผ้าทอลายโบราณบ้านผาทั่ง จังหวัดอุทัยธานีนำมาใช้เป็นข้อมูลในการออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตริ
2. เพื่อพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตริ ให้มีรูปแบบทันสมัย โดยใช้ลวดลายผ้าทอโบราณบ้านผาทั่งเป็นองค์ประกอบในการออกแบบ
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ที่สนใจผลิตภัณฑ์ ที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์และลวดลายผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตริ

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

ภาพ 1 แสดงกรอบความคิดที่ใช้ในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยออกเป็นขั้นตอนดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย

กลุ่มนักออกแบบ คือ อาจารย์มหาวิทยาลัยทั้งภาครัฐและเอกชน ที่มีประสบการณ์ทางด้านการออกแบบไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน มีดังนี้

1. นักออกแบบกระเป๋า จำนวน 2 คน
2. นักออกแบบผลิตภัณฑ์ จำนวน 1 คน

กลุ่มผู้ประกอบการ ที่มีประสบการณ์ทางด้านการทอผ้าไม่ต่ำกว่า 5 ปี มี 3 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านนาตาโพ จังหวัดอุทัยธานี จำนวน 1 คน
2. กลุ่มทอผ้าที่พหลวง จังหวัดอุทัยธานี จำนวน 1 คน
3. กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านผาทั่ง จังหวัดอุทัยธานี จำนวน 1 คน

กลุ่มผู้ประกอบการ ที่มีประสบการณ์ทางด้านการผลิต ผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรีไม่ต่ำกว่า 5 ปี มี 3 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าไหม จำนวน 1 คน
2. ผู้ผลิตผลิตภัณฑ์กระเป๋าหนังเทียม จำนวน 1 คน
3. กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์กระเป๋า จำนวน 1 คน

ผู้ที่สนใจผลิตภัณฑ์ คือ ประชาชนเพศชายและเพศหญิงทั่วไปที่อยู่ในท้องถิ่นและกลุ่มนักท่องเที่ยวเป็นผู้ที่สนใจผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี จำนวน 200 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย

ตัวแปรต้น ได้แก่ ผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรีทั้ง 5 ประเภท มีองค์ประกอบในการออกแบบแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ ผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี ทั้ง 5 ประเภท และลวดลายผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจในรูปแบบและลวดลายผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี ของผู้ที่สนใจผลิตภัณฑ์ ผู้วิจัยได้ศึกษาในองค์ประกอบความพึงพอใจในด้านต่างๆ จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถแบ่งความพึงพอใจออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1: ความพึงพอใจต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี ประกอบด้วย

- 1) ด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี (Style)
- 2) ด้านความสวยงาม (Aesthetic)
- 3) ด้านการใช้สี (Color)
- 3) วัสดุที่ใช้ผลิตผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี (Material)
- 4) ด้านประโยชน์ใช้สอย (function)

ส่วนที่ 2: ความพึงพอใจต่อลวดลายผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี ทั้ง 5 ประเภท ประกอบด้วย ลวดลายโบราณ บ้านผาทั่งที่นิยมใช้ คือ ลายโบราณ และลายสัตว์ 12 ราศี นำมาจัดวางองค์ประกอบลายขึ้นใหม่ ดังนี้

- 1) ความสวยงาม
- 2) การใช้สี
- 3) การจัดองค์ประกอบของลาย
- 4) ความเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรีจากผ้าทอ โบราณบ้านผาทั้งจังหวัดอุทัยธานี” ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือในการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

การกำหนดลักษณะเครื่องมือ

ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งขั้นตอนการศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เพื่อศึกษาลวดลายผ้าทอโบราณ ของศูนย์ผ้าทอลายโบราณบ้านผาทั้ง จังหวัดอุทัยธานี

นำมาใช้เป็นข้อมูลในการออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี ใช้แบบสำรวจข้อมูลในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ แบบสำรวจรูปทรงผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี และแบบสำรวจลวดลายผ้าทอโบราณบ้านผาทั้ง จังหวัดอุทัยธานี

ส่วนที่ 2 : แบบสำรวจลวดและแบบสัมภาษณ์ข้อมูลในการวิจัยลายผ้าทอโบราณบ้านผาทั้ง จังหวัด

อุทัยธานี ที่นิยมนำมาผลิตจำหน่ายตามท้องตลาด

ขั้นตอนที่ 2 เพื่อพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี ให้มีรูปแบบทันสมัย โดยใช้ลวดลายผ้าทอ

โบราณบ้านผาทั้งเป็นองค์ประกอบในการออกแบบ การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ใช้สอบถามข้อมูลจากกลุ่มนักออกแบบผู้ประกอบการและผู้บริโภคสินค้า เพื่อสอบถามด้านการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรีที่ผู้วิจัยออกแบบขึ้นใหม่ คือ แบบสอบถามความต้องการด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี และแบบสอบถามความคิดเห็นด้านการออกแบบรูปทรงผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี และลวดลายผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี พร้อมภาพหุ่นจำลอง

ขั้นตอนที่ 3 เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคสินค้า

โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ที่สนใจผลิตภัณฑ์ ที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี พร้อมกระเป๋าที่ผลิตจริงทั้ง 5 ประเภท

เก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบ่งตามลักษณะการทำงานได้ดังนี้

1. แบบสำรวจรูปทรงผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี ที่มีจำหน่ายในท้องตลาด ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร เช่น ห้างสรรพสินค้า ร้านค้าที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี และสื่ออิเล็กทรอนิกส์โดยวิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและเรียบเรียงลงตารางพร้อมภาพประกอบ
2. แบบสำรวจลวดลายผ้าทอโบราณ ที่นิยมนำมาผลิตเพื่อจำหน่ายในท้องตลาด ในจังหวัดอุทัยธานี เช่น กลุ่มทอผ้าบ้านทัพหลวง ศูนย์ผ้าทอลายโบราณบ้านผาทั้ง และกลุ่มทอผ้าไพจิตรจังหวัดอุทัยธานี เป็นต้น และสื่ออิเล็กทรอนิกส์โดยวิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและเรียบเรียงลงตารางพร้อมภาพประกอบ
3. แบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ และผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี ที่มีจำหน่ายในท้องตลาด เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง
4. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบรูปทรงผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี และลวดลายผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี โดยกลุ่มนักออกแบบ ผู้ประกอบการ ผู้จำหน่ายสินค้า และผู้บริโภคสินค้า ที่ผู้วิจัยออกแบบขึ้นใหม่ เพื่อนำมาวิเคราะห์คุณลักษณะองค์ประกอบการออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี ได้แก่ รูปทรง ขนาด วัสดุที่ใช้ทำบรรจุภัณฑ์ สี คุณภาพ และลวดลายผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี บันทึกเป็นภาพถ่ายบรรจุภัณฑ์ และเรียบเรียงข้อมูลลงตาราง เพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Description Statistic) เป็นการอธิบายข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะต่างๆ ของผู้บริโภคที่ได้ศึกษา ดังนี้

- การอธิบายลักษณะประชากรศาสตร์ที่ศึกษาในด้าน เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา และอาชีพ

วิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติ คือ ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อใช้แปลความหมายของข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม

- การอธิบายความคิดเห็นของกลุ่มนักออกแบบ ผู้ประกอบการ และผู้จำหน่ายสินค้าที่มีต่อรูปทรงผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี และลวดลายผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี ที่นักวิจัยออกแบบขึ้นใหม่ โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) มาสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลโดยการบรรยายและนำเสนอผลในรูปแบบความเรียง

- การอธิบายความพึงพอใจของกลุ่มที่สนใจผลิตภัณฑ์ ที่มีต่อรูปทรงผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี และลวดลายผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี ที่นักวิจัยออกแบบขึ้นใหม่ โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) มาสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลโดยการบรรยายและนำเสนอผลในรูปแบบความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ทางผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) มาสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลโดยการบรรยายและนำเสนอผลในรูปแบบความเรียงประเมินความพึงพอใจของกลุ่มที่สนใจผลิตภัณฑ์ ที่มีต่อรูปทรงผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี และลวดลายผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี ที่นักวิจัยออกแบบขึ้นใหม่

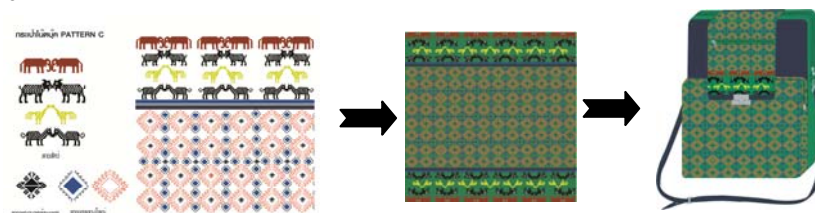
สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี โดยผ่านความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้านมาสรุปผล และนำข้อมูลจากแบบสอบถามความพึงพอใจมาวิเคราะห์แล้วนำเสนอในรูปแบบของตารางและเรียบเรียง ดังนี้

ขั้นตอนการออกแบบ

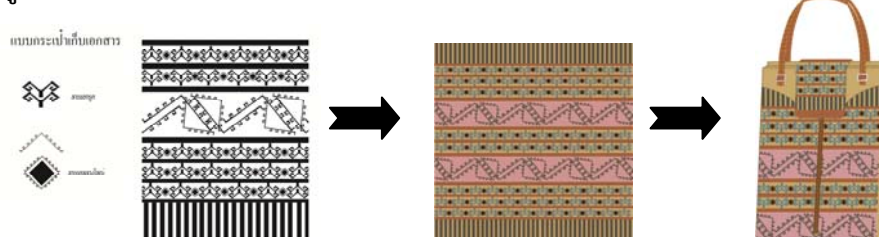
การออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี ทั้ง 5 ประเภท โดยใช้วัสดุในการผลิตต่างกัน ได้แก่ 1) วัสดุที่ใช้ผลิตจากการพิมพ์ลาย 2) วัสดุที่ใช้ผลิตจากการทอลายผ้า และ 3) วัสดุที่ใช้ผลิตจากการพิมพ์ลายลงบนหนัง (ให้นักออกแบบและกลุ่มผู้ประกอบการ คัดเลือกเพียง 1 แบบ) ดังนี้

ประเภทที่ 1 : รูปแบบและลวดลายผลิตภัณฑ์กระเป๋าไนต์บู้ค

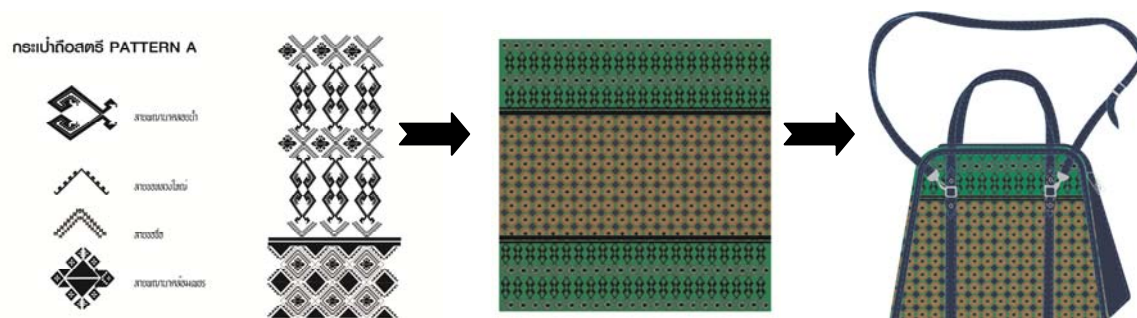
ภาพ 2 แสดงรูปแบบและลวดลายผลิตภัณฑ์กระเป๋าไนต์บู้ค

ประเภทที่ 2 : รูปแบบและลวดลายผลิตภัณฑ์กระเป๋าเก็บเอกสาร

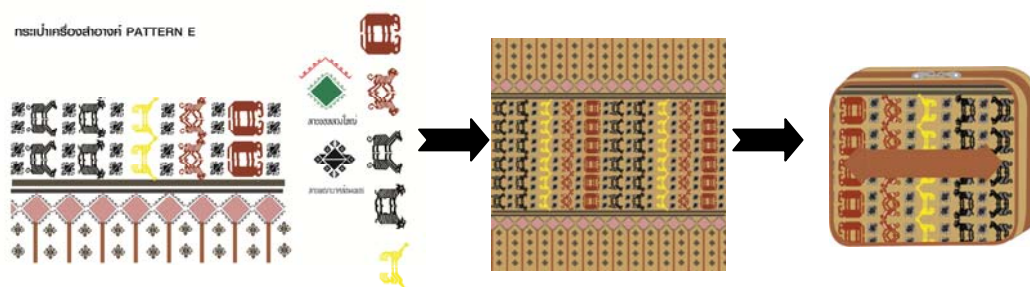
ภาพ 3 แสดงรูปแบบและลวดลายผลิตภัณฑ์กระเป๋าเก็บเอกสาร

ประเภทที่ 3 : รูปแบบและลวดลายผลิตภัณฑ์กระเป๋าถือสตรี

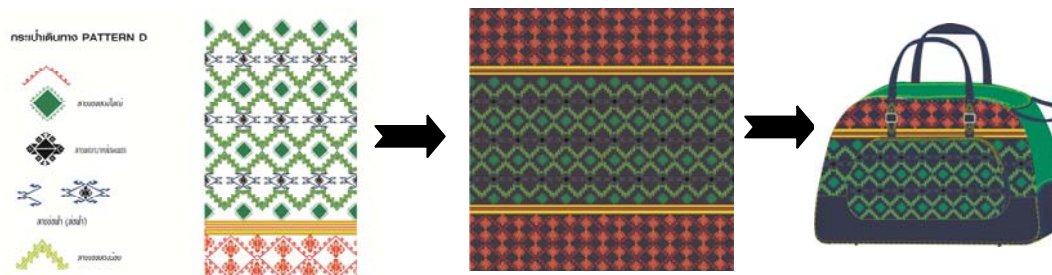
ภาพ 4 แสดงรูปแบบและลวดลายผลิตภัณฑ์กระเป๋าถือสตรี

ประเภทที่ 4 : รูปแบบและลวดลายผลิตภัณฑ์กระเป๋าเครื่องสำอาง

ภาพ 4 แสดงรูปแบบและลวดลายผลิตภัณฑ์กระเป๋าเครื่องสำอาง

ประเภทที่ 5 : ลวดลายผลิตภัณฑ์กระเป๋าเดินทาง

ภาพ 5 แสดงรูปแบบและลวดลายผลิตภัณฑ์กระเป๋าเครื่องเดินทาง

สรุปผลการวิจัยการออกแบบรูปแบบและลวดลายผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี ทั้ง 5 ประเภท ดังนี้

การวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของกลุ่มผู้สนใจผลิตภัณฑ์ ที่มีต่อรูปแบบและลวดลายผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี ทั้ง 5 ประเภท ที่ผ่านการคัดเลือกจากกลุ่มนักออกแบบและผู้ประกอบการและนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ นำมาสอบถามความพึงพอใจจากกลุ่มผู้สนใจผลิตภัณฑ์ดังนี้

ตาราง 1 การหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากกลุ่มผู้สนใจผลิตภัณฑ์ ด้านความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี ทั้ง 5 ประเภท (n=200 คน)

รายการประเมิน	แบบที่ 1 (กระเป๋า โน้ตบุ๊ก)		แบบที่ 2 (กระเป๋าเก็บ เอกสาร)		แบบที่ 3 (กระเป๋าถือ สตรี)		แบบที่ 4 (กระเป๋า เครื่องสำอาง)		แบบที่ 5 (กระเป๋า เดินทาง)		ระดับ ความพึง พอใจ
											
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านโครงสร้างผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี (Structure)											
1.1 รูปทรงมีความสวยงามและแข็งแรง	3.98	0.74	3.97	0.86	4.07	0.79	4.05	0.78	<u>4.16</u>	<u>0.80</u>	มาก
1.2 ขนาดมีความเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์	3.77	0.79	4.06	0.73	4.11	0.79	3.97	0.80	<u>4.21</u>	<u>0.83</u>	มาก
1.3 กระเป๋ามีระบบเปิด-ปิด ที่สะดวกและเหมาะสมกับการใช้งาน	3.81	0.91	4.12	0.77	4.05	0.85	3.85	1.04	<u>4.34</u>	<u>0.74</u>	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.85	0.70	4.05	0.70	4.08	0.74	3.95	0.77	<u>4.23</u>	<u>0.70</u>	มาก
2. ด้านวัสดุที่ใช้ทำผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี (Material)											
2.1 มีความสวยงามเข้ากับรูปแบบกระเป๋า	3.76	0.90	<u>4.13</u>	<u>0.74</u>	4.00	0.90	3.95	0.87	4.05	0.85	มาก
2.2 มีความทนทานต่อการใช้งาน	3.94	0.86	<u>4.09</u>	<u>0.89</u>	4.19	0.75	4.02	0.79	4.16	0.82	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.85	0.81	<u>4.11</u>	<u>0.74</u>	4.09	0.76	3.99	0.76	4.10	0.78	มาก
3. ด้านความสวยงาม (Aesthetic)											
3.1 กระเป๋ามีรูปแบบทันสมัย	3.59	0.88	4.00	0.76	3.92	0.82	<u>4.02</u>	<u>0.83</u>	4.00	0.88	มาก
3.2 กระเป๋ามีรูปทรงที่สวยงาม	3.66	0.92	4.08	0.76	3.94	0.84	<u>4.07</u>	<u>0.78</u>	3.95	0.90	มาก
3.3 อุปกรณ์ที่นำมาตกแต่งกระเป๋ามีความเหมาะสมและสวยงาม	3.66	1.00	4.04	0.86	4.01	0.87	<u>4.06</u>	<u>0.82</u>	3.97	0.93	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.64	0.82	4.04	0.70	3.95	0.76	<u>4.05</u>	<u>0.75</u>	3.97	0.83	มาก
4. ด้านการใช้สี (Color)											
4.1 สีที่ใช้ทันสมัย	3.80	0.78	<u>4.06</u>	<u>0.77</u>	3.97	0.90	4.02	0.81	3.93	0.98	มาก
4.2 สีเหมาะสมกับกระเป๋าและสวยงาม	3.76	0.92	<u>4.17</u>	<u>0.76</u>	4.02	0.87	4.07	0.67	3.90	0.87	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.78	0.80	<u>4.12</u>	<u>0.72</u>	4.00	0.85	4.04	0.71	3.91	0.88	มาก
5. ด้านประโยชน์ใช้สอย (function)											
5.1 มีความสะดวกในการจัดเก็บอุปกรณ์	3.95	0.83	<u>4.09</u>	<u>0.71</u>	3.98	0.92	3.98	0.86	4.05	0.87	มาก
5.2 มีความสะดวกในการนำพา เช่น ถือ	3.91	0.90	4.03	0.93	<u>4.22</u>	<u>0.72</u>	3.94	0.96	3.96	1.00	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.93	0.78	4.06	0.76	<u>4.10</u>	<u>0.74</u>	3.96	0.86	4.00	0.84	มาก
6. ด้านการดูแลและบำรุงรักษา (Care and maintenance)											
6.1 ง่ายต่อการทำความสะอาด	3.67	0.93	3.76	0.79	3.87	0.86	3.96	0.78	<u>4.10</u>	<u>0.83</u>	มาก
6.2 ง่ายต่อการซ่อมแซมเมื่อเกิดการชำรุด	3.75	0.86	3.85	0.79	3.93	0.81	3.92	0.91	<u>3.99</u>	<u>0.90</u>	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.71	0.84	3.81	0.70	3.90	0.81	3.94	0.80	<u>4.04</u>	<u>0.83</u>	มาก

ตาราง 1 (ต่อ)

รายการประเมิน	แบบที่ 1 (กระเป๋า โน้ตบุ๊ก)		แบบที่ 2 (กระเป๋าเก็บ เอกสาร)		แบบที่ 3 (กระเป๋าถือ สตรี)		แบบที่ 4 (กระเป๋า เครื่องสำอาง)		แบบที่ 5 (กระเป๋า เดินทาง)		ระดับ ความพึง พอใจ
											
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
7. ด้านลวดลาย (Pattern)											
7.1 การแสดงออกถึงเอกลักษณ์ลาวครั้ง	4.07	0.83	4.06	0.87	4.00	0.92	4.06	0.89	4.16	0.78	มาก
7.2 มีความสวยงามและแปลกใหม่ ทันสมัย	4.03	0.98	4.16	0.71	3.88	0.89	3.97	1.00	3.89	0.95	มาก
7.3 ลวดลายมีความเหมาะสมกับรูปแบบ กระเป๋า	3.86	0.82	4.09	0.73	3.95	0.83	3.98	0.74	3.84	0.98	มาก
7.4 สีของลวดลายมีความเหมาะสมกับ รูปแบบกระเป๋า	3.85	0.91	4.11	0.79	3.97	0.86	3.99	0.81	3.80	0.98	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.95	0.78	4.10	0.65	3.95	0.77	4.00	0.77	3.92	0.82	มาก
ผลรวมค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 7 ด้าน	3.82	0.61	4.05	0.56	4.00	0.63	3.99	0.64	4.02	0.65	มาก

จากตาราง 1 การวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของกลุ่มผู้สนใจผลิตภัณฑ์ ที่มีต่อรูปแบบและลวดลายผลิตภัณฑ์ กระเป๋าสตรี ทั้ง 5 ประเภท ดังนี้

ด้านโครงสร้างผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี (Structure) พบว่า กลุ่มผู้สนใจผลิตภัณฑ์ มีความพึงพอใจต่อรูปแบบ กระเป๋าเดินทาง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมสูงสุด ($\bar{X}=4.23$)(S.D.=0.70) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า รูปทรงมีความสวยงามและแข็งแรง ($\bar{X}=4.16$)(S.D.=0.80) ขนาดมีความเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์($\bar{X}=4.21$) (S.D.=0.83) และ กระเป๋ามีระบบเปิด-ปิดที่สะดวกและเหมาะสมกับการใช้งาน($\bar{X}=4.34$) (S.D.= 0.74) ตามลำดับ

ด้านวัสดุที่ใช้ทำผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี (Material) พบว่า กลุ่มผู้สนใจผลิตภัณฑ์ มีความพึงพอใจต่อรูปแบบ กระเป๋าเก็บเอกสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีผลค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.11$) (S.D.=0.74) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความสวยงามเข้ากับรูปแบบกระเป๋า ($\bar{X}=4.13$) (S.D.=0.74) และมีความทนทานต่อการใช้งาน ($\bar{X}=4.09$) (S.D.=0.89) ตามลำดับ

ด้านความสวยงาม (Aesthetic) พบว่า กลุ่มผู้สนใจผลิตภัณฑ์ มีความพึงพอใจต่อรูปแบบกระเป๋าเครื่องสำอาง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีผลค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.05$) (S.D.=0.75) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กระเป๋ามีรูปแบบทันสมัย ($\bar{X}=4.02$) (S.D.=0.83) กระเป๋ามีรูปทรงที่สวยงาม ($\bar{X}=4.07$) (S.D.=0.78) และอุปกรณ์ที่นำมาตกแต่งกระเป๋ามีความเหมาะสมและสวยงาม($\bar{X}=4.06$) (S.D.=0.82) ตามลำดับ

ด้านการใช้สี (Color) พบว่า กลุ่มผู้สนใจผลิตภัณฑ์ มีความพึงพอใจต่อรูปแบบกระเป๋าเก็บเอกสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีผลค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.12$) (S.D.=0.72) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สีที่ใช้ทันสมัย ($\bar{X}=4.06$) (S.D.=0.77) และสีเหมาะสมกับกระเป๋าและสวยงาม ($\bar{X}=4.17$) (S.D.=0.76) ตามลำดับ

ด้านประโยชน์ใช้สอย (function) พบว่า กลุ่มผู้สนใจผลิตภัณฑ์ มีความพึงพอใจต่อรูปแบบกระเป๋าถือสตรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากมีผลค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.10$)(S.D.=0.74) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความสะดวกในการ จัดเก็บอุปกรณ์ ($\bar{X}=3.98$)(S.D.=0.92) และมีความสะดวกในการนำพา เช่น ถือ สะพายข้าง ($\bar{X}=4.22$) (S.D.=0.72) ตามลำดับ

ด้านการดูแลและบำรุงรักษา (Care and maintenance) พบว่า กลุ่มผู้ที่สนใจผลิตภัณฑ์มีความพึงพอใจต่อรูปแบบกระเป๋าสตางค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีผลค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.04$) (S.D.=0.83) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ง่ายต่อการทำความสะอาด ($\bar{X} = 4.10$) (S.D.=0.83) และง่ายต่อการซ่อมแซมเมื่อเกิดการชำรุด ($\bar{X} = 3.99$) (S.D.=0.90) ตามลำดับ

ด้านลวดลาย (Pattern) พบว่า กลุ่มผู้ที่สนใจผลิตภัณฑ์ มีความพึงพอใจต่อรูปแบบกระเป๋าสตางค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีผลค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.10$) (S.D.=0.65) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การแสดงออกถึงเอกลักษณ์ลาวครั้ง ($\bar{X} = 4.06$) (S.D.=0.87) มีความสวยงามและแปลกใหม่ ทันสมัย ($\bar{X} = 4.61$) (S.D.=0.71) ลวดลายมีความเหมาะสมกับรูปแบบกระเป๋าสตางค์ ($\bar{X} = 4.09$) (S.D.=0.73) และสีของลวดลายมีความเหมาะสมกับรูปแบบกระเป๋าสตางค์ ($\bar{X} = 4.11$) (S.D.=0.79) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า กลุ่มผู้ที่สนใจผลิตภัณฑ์ มีความพึงพอใจต่อรูปแบบกระเป๋าสตางค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีผลค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.05$) (S.D.=0.56) รองลงมากระเป๋าสตางค์ ($\bar{X} = 4.02$) (S.D.=0.65) กระเป๋าสตางค์ ($\bar{X} = 4.00$) (S.D.=0.63) กระเป๋าสตางค์ ($\bar{X} = 3.99$) (S.D.= 0.64) และกระเป๋าสตางค์ ($\bar{X} = 3.82$) (S.D.= 0.61)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตางค์ พบว่า กลุ่มนักออกแบบและผู้ประกอบการ มีความคิดเห็นต่อรูปแบบและลวดลายผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตางค์ ทั้ง 5 ประเภท ตามลักษณะการออกแบบแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การออกแบบรูปทรงผลิตภัณฑ์และการจัดวางลวดลายลงบนผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตางค์ ซึ่งสอดคล้องกับ ธีระชัย สุขสด, (2544: หน้า 88-92) กล่าวว่า ผลิตภัณฑ์ที่ดีย่อมเกิดมาจากการออกแบบที่ดี นักออกแบบต้องคำนึงถึงองค์ประกอบและหลักการออกแบบ โดยหลักการออกแบบผลิตภัณฑ์มีอยู่ 9 ประการ คือ 1) หน้าที่ใช้สอย 2) ความปลอดภัย 3) ความแข็งแรง 4) ความสะดวกสบายในการใช้ 5) ความสวยงาม 6) ราคาพอสมควร 7) การซ่อมแซมง่าย 8) วัสดุและการผลิต 9) การขนส่ง และตรงกับแนวคิดของ รัฐไท พรเจริญ, (2546: หน้า 1) กล่าวว่า การออกแบบเกิดขึ้นมาจากการต้องการของผู้บริโภคที่ต้องการความสะดวกสบายทางด้านร่างกายและจิตใจ เพื่อจุดประสงค์ที่สำคัญจะต้องสร้างสินค้าให้ดึงดูดใจผู้บริโภค ความสวยงามและดูแลรักษารวมถึงสามารถใช้งานได้ดีในราคาที่เหมาะสม

ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของกลุ่มผู้ที่สนใจผลิตภัณฑ์ พบว่า ผู้บริโภค จำนวน 200 คน มีผลความพึงพอใจที่มีรูปแบบและลวดลายผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตางค์ ทั้ง 5 ประเภท พบว่า

1. **ด้านโครงสร้างผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตางค์ (Structure)** พบว่า กลุ่มผู้ที่สนใจผลิตภัณฑ์ มีความพึงพอใจต่อรูปแบบกระเป๋าสตางค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมสูงสุด ($\bar{X} = 4.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า รูปทรงมีความสวยงามและแข็งแรง ขนาดมีความเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ และกระเป๋ามีระบบเปิด-ปิดที่สะดวกและเหมาะสมกับการใช้งาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อุดมศักดิ์ สาริบุตร, (2550: หน้า 18-19) กล่าวว่า การออกแบบผลิตภัณฑ์ นักออกแบบจะต้องพิจารณาในด้านต่างๆ ได้แก่ 1) หน้าที่ใช้สอย การออกแบบเหมาะกับการใช้งาน 2) วัสดุต้องเลือกวัสดุที่เหมาะสมกับงาน มีความทนทานและประหยัด 3) โครงสร้างของผลิตภัณฑ์ควรทำให้เหมาะกับงานมีความทนทาน ประหยัด และใช้วัสดุที่เหมาะสม 4) ความสะดวกสบายในการใช้ต้องคำนึงถึงสัดส่วนที่เหมาะสมในการใช้งานและขนาดความสูง และ 5) ความงามที่มีรูปร่างและขนาดที่เหมาะสม

2. **ด้านวัสดุที่ใช้ทำผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตางค์ (Material)** พบว่า กลุ่มผู้ที่สนใจผลิตภัณฑ์มีความพึงพอใจต่อรูปแบบกระเป๋าสตางค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีผลค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.11$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความสวยงามเข้ากับรูปแบบกระเป๋าสตางค์ และมีความทนทานต่อการใช้งาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สำราญ พรพลทอง, (2548: หน้า 92) กล่าวว่า ปัจจัยที่สนับสนุนต่อการผลิตกระเป๋า คือ แหล่งซื้อวัตถุดิบที่สะดวก ใช้แรงงานชุมชน การผลิตที่ชำนาญการและเหมาะสมกับรูปร่างผลิตภัณฑ์ ขนาดสัดส่วนของมนุษย์ เพศ วัย การดูแลรักษาและการซ่อมแซมง่าย

3. **ด้านความสวยงาม (Aesthetic)** พบว่า กลุ่มผู้ที่สนใจผลิตภัณฑ์ มีความพึงพอใจต่อรูปแบบกระเป๋าสตางค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีผลค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กระเป๋ามีรูปแบบทันสมัย มีรูปทรงที่สวยงาม และอุปกรณ์ที่นำมาตกแต่งกระเป๋ามีความเหมาะสมและสวยงาม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ รัฐไท พรเจริญ, (2546: หน้า 7) กล่าวว่า ความสวยงามน่าใช้ เป็นสิ่งที่ดึงดูดใจผู้บริโภค โดยให้ความสำคัญกับรูปลักษณ์ สี สัน รวมทั้งความเรียบร้อยของ

วัสดุที่ใช้ผลิตนำมาประยุกต์ใช้ในการสร้างผลิตภัณฑ์ให้ความรู้สึกที่สมดุลย์ (Balance) สร้างความงามเพื่อดูแลแปลกใหม่ออกไปจากผลิตภัณฑ์เดิม รวมทั้งการเน้น (Emphasis) ที่ดูแล้วยสบายตาขึ้น โดยใช้สีกับพื้นผิววัสดุมาทำให้เกิดความสวยงาม

4. ด้านการใช้สี (Color) พบว่า กลุ่มผู้ที่สนใจผลิตภัณฑ์ มีความพึงพอใจต่อรูปแบบกระเป๋าก้นเอกสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีผลค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.12$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สีที่ใช้ทันสมัยและสีเหมาะสมกับกระเป๋าก้นเอกสาร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมเกียรติ ตั้งนโม, (2539) กล่าวถึง ประโยชน์ของสีในการออกแบบ ได้แก่ 1) การใช้สีเพื่อเรียกร้องความสนใจ สีสามารถเรียกร้องความสนใจได้ดีกว่าองค์ประกอบอื่นๆ ตามมาด้วยภาพและสัญลักษณ์ต่างๆ จากนั้นจึงเป็นตัวอักษรตามมาด้วยรูปทรง ข้อความและลวดลายซ้ำ 2) การใช้สีเพื่อดึงดูดความสนใจ งานออกแบบที่มีสีสามารถดึงดูดคนดูไว้ได้ทนนานกว่าการใช้สีขาว-ดำ การใช้สีเพื่อสื่อสารข้อมูล สีทำให้ผู้จดจำข้อมูลสื่อสารและงานออกแบบนั้นได้เป็นอย่างดี ระดับการสื่อสารของสีมีหลายประเภท เพื่อกระตุ้นประสาทสัมผัสอื่นๆ 3) การใช้สีเพื่อสื่อสารข้อมูล สีทำให้ผู้จดจำข้อมูลเพื่อสื่อสารผลงานออกแบบนั้นได้เป็นอย่างดี ระดับการสื่อสารของสีมีหลายประเภท เพื่อกระตุ้นประสาทสัมผัสอื่นๆ และสื่อสารอารมณ์ ความรู้สึก

5. ด้านประโยชน์ใช้สอย (function) พบว่า กลุ่มผู้ที่สนใจผลิตภัณฑ์ มีความพึงพอใจต่อรูปแบบกระเป๋าก้นเอกสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีผลค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.10$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความสะดวกในการจัดเก็บอุปกรณ์ และมีความสะดวกในการนำพา เช่น ถือ หรือ สะพายข้าง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ รัฐไท พรเจริญ, (2546: หน้า 4) กล่าวว่า ประโยชน์ใช้สอยสำหรับงานออกแบบผลิตภัณฑ์ต้องสนองตอบการใช้งานได้ตามที่ออกแบบไว้ มิใช่ออกแบบให้สวยงามอย่างเดียว ในปัจจุบันประโยชน์ใช้สอยสามารถสร้างจุดขายที่ดีให้กับสินค้า

6. ด้านการดูแลและบำรุงรักษา (Care and maintenance) พบว่า กลุ่มผู้ที่สนใจผลิตภัณฑ์ มีความพึงพอใจต่อรูปแบบกระเป๋าก้นเอกสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีผลค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.04$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ง่ายต่อการทำความสะอาด และง่ายต่อการซ่อมแซมเมื่อเกิดการชำรุด ในการผลิตสินค้าทุกประเภทออกมาจำหน่ายต้องให้ความสำคัญกับการดูแลและบำรุงรักษาให้สินค้าอยู่ในสภาพเดิม เช่น ง่ายต่อการทำความสะอาด เมื่อเกิดการชำรุดเสียหายหาวัสดุทดแทนได้ง่าย

7. ด้านลวดลาย (Pattern) พบว่า กลุ่มผู้ที่สนใจผลิตภัณฑ์ มีความพึงพอใจต่อรูปแบบกระเป๋าก้นเอกสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีผลค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.10$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การแสดงออกถึงเอกลักษณ์ลาวครั้ง มีความสวยงามและแปลกใหม่ทันสมัย ลวดลายมีความเหมาะสมกับรูปแบบกระเป๋าก้นเอกสาร และสีของลวดลายมีความเหมาะสมกับรูปแบบกระเป๋าก้นเอกสาร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วชิรินทร์ จรุงจิตสุนทร, (2548) กล่าวว่า องค์ประกอบของผลิตภัณฑ์หัตถกรรม คือ ต้องแสดงคุณค่าของธรรมชาติหรืองานหัตถกรรมที่มีเอกลักษณ์และศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น เช่น ลวดลายผ้าทอที่มีจุดเด่นของแต่ละภาคไม่เหมือนกัน วัสดุและกรรมวิธีการผลิตของท้องถิ่น ผลิตได้จริง โดยใช้ภูมิปัญญาของชาวบ้าน ราคาที่ซื้อได้ ชอบแล้วซื้อได้เลยไม่คิดมาก มีความสวยงามและน่าสนใจ รูปแบบแปลกใหม่ สะดุดตา โดยยังสื่อถึงเอกลักษณ์ประจำถิ่น

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลสรุปที่ได้จากการวิจัย สามารถนำไปพัฒนาด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าก้นเอกสารและนำมาใช้เป็นข้อมูลในการออกแบบให้ทันสมัยและเข้ากับ เพศ วัย และรายได้ของผู้บริโภค

2. ผลิตภัณฑ์กระเป๋าก้นเอกสารที่ผู้วิจัยออกแบบ ผู้บริโภคมีความพึงพอใจในระดับมากทุกรูปแบบ สามารถนำไปพัฒนาในระบบอุตสาหกรรมได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษารูปแบบของผลิตภัณฑ์กระเป๋าก้นเอกสารให้มากกว่านี้ และศึกษารูปแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าก้นเอกสารทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการออกแบบให้ทันสมัยและเข้ากับ เพศ วัย และรายได้ของผู้บริโภค

2. ควรศึกษาเทคนิคการออกแบบลวดลายและการจัดวางองค์ประกอบลวดลายผลิตภัณฑ์กระเป๋าก้นเอกสาร ที่สามารถนำไปใช้ในระบบอุตสาหกรรมได้

3. ควรมีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างให้มีจำนวนหลากหลาย และมีจำนวนมากกว่าที่กำหนดในการวิจัย เพราะจะได้กลุ่มตัวอย่างที่มีประสิทธิภาพนำมาใช้ในการวิจัย

4. แรงงานด้านการทอผ้าเริ่มขาดแคลน จึงควรมีการสนับสนุนด้านการพัฒนาแรงงานการทอผ้าไม่ให้สูญหายไปจากสังคมความเป็นไทย

กิตติกรรมประกาศ

การพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรีจากผ้าทอโบราณบ้านผาตั้ง จังหวัดอุทัยธานีครั้งนี้ได้รับความอนุเคราะห์ และติดตามผลการดำเนินงานจากสถาบันวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ ที่นี้

เอกสารอ้างอิง

ธีระชัย สุขสด, (2544). การออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. โอเดียนสโตร์, กรุงเทพฯ.

รัฐไท พรเจริญ, (2546). เส้นและแนวคิดในการออกแบบผลิตภัณฑ์. กรุงเทพฯ : สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย - ญี่ปุ่น).

วัชรินทร์ จรุงจิตสุนทร, (2548). หลักการและแนวคิดการออกแบบผลิตภัณฑ์. กรุงเทพฯ : แอปป้าพรินต์ติ้งกรุ๊ป.

สมเกียรติ ตั้งนะโม. (2539). มนุษย์กับศิลปะ: ความซาบซึ้งในศิลปะเล่ม 2. เชียงใหม่: คณะจิตรศิลป์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.(สำนักงานจังหวัดอุทัยธานี).

สำราญ พรพลทอง. 2548. การศึกษากระบวนการผลิตและผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากการผลิต

กระเป๋าของชาวบ้าน : กรณีศึกษาบ้านดอนสวรรค์ และบ้านดอนหวาย ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย

จังหวัดกาฬสินธุ์. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏ

มหาสารคาม.

สิทธิศักดิ์ ธีรศรีสวัสดิ์กุล, (2529). การออกแบบววดลาย. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

อุดมศักดิ์ สาริบุตร, (2550). ออกแบบเฟอร์นิเจอร์. โอเดียนสโตร์, กรุงเทพฯ.

อุตสาหกรรมสาร, วารสารของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. พิมพ์ที่ 54 ฉบับเดือนมีนาคม – เมษายน 2554.